

POPIS PTIC PO METODAH NOVEGA ORNITOLOŠKEGA ATLASA GNEZDILK SLOVENIJE

MENTOR: Andrej Figelj, Tržaška cesta 47, 1000 Ljubljana

UDELEŽENCI SKUPINE: Maja Marčič, Tanja Šumrada, Manca Leban, Manca Jarc

NAMEN: Skupina je imela več ciljev. Osnovni cilj je bil seznanitev udeležencev z metodami popisov ptic po metodah novega ornitološkega atlasa gnezdilc. S tem osnovnim ciljem smo dosegli še ostale cilje kot so spoznavanje terenskega dela, primerno obnašanje v naravi in nenazadnje tudi spoznavanje ornitofavne Banjške planote.

POROČILO MENTORJA IN POTEK DELA: Če želimo različne vrste ptic popisati enakovredno, moramo zanje uporabiti različne metode. Redke vrste zahtevajo drugačne pristope kot pogoste vrste in teritorialne vrste drugačnega kot kolonijske. V grobem lahko metode razdelimo v tri sklope in sicer

- Popis številčnosti
- Popis razširjenosti
- Popis težavnih vrst

Popis številčnosti je namenjen iskanju razlik v gostotah posameznih vrst ptic med območji in se izvaja v osmih tetradah znotraj posameznega UTM kvadrata (10 X 10 km). Znotraj tetrade (2 X 2 km) se nato opravi dva popisa; prvega med 1. aprilom in 5. majem, drugega pa med 5. majem in 30. junijem, obakrat med svitom in 11. uro. Oba popisa znotraj tetrade potekata po 2 km dolgi popisni poti, ki jo določi popisovalec tako, da zajame kar največ različnih habitatov znotraj tetrade. Prva dva dneva smo izkoristili za popis številčnosti ptic na Banjški planoti v UTM kvadratu 10/40. V ponedeljek 27.6. smo naredili dve tetradi in sicer tetrado O, ki smo jo začeli ob 5:34 in končali ob 7:09 ter našli 35 različnih vrst ptic in tetrado F, katero smo začeli ob 8:10 in končali ob 9:00 (19 vrst ptic). Po opravljenih tetradah smo se usedli in dokončno pravilno izpolnili obrazce in nato smo se tudi temeljito pogovorili o rezultatih dela. Primerjali smo rezultate popisov in ugotovili kako se vrstna sestava ptic spreminja v različnih tipih habitatov. Ugotovili smo, da so v kulturni krajini Banjške planote najštevilčnejši ščinkavec *Fringilla coelebs*, kos *Turdus merula*, črnoglavka *Sylvia atricapilla* in taščica *Erithacus rubecula*. V torek 28.6. smo spet opravili dve tetradi in sicer tetradi R (7:15 – 8:27: 17 vrst) in V (5:03 – 6:24: 28 vrst) ter temeljito obdelali rezultate popisov.

Popis razširjenosti. Rezultati tega popisa je seznam vrst, ki se pojavljajo v posameznem kvadratu ne glede na njihovo številčnost in je ravno tako vezan na posamezen UTM kvadrat. 29.6 smo se odpravili v UTM kvadrat 9/40, natančneje na Natura 2000 območje Banjšice, da bi opravili popis razširjenosti ptic. Ob enem smo imeli namen poiskati laškega škrjanca, ki sploh ni potrjena gnezdilka Slovenije in je bojda bil tam opažen nekaj dni prej. Žal laškega škrjanca nismo našli, smo pa dopolnili seznam redkih in drugih vrst ptic Banjške planote. Udeleženci tabora so se seznanili z pravilnim pristopom iskanja različnih vrst ptic in z natančnim določevanjem lokacije najdenih vrst na zemljevidu 1: 25000 ter z pravilnim izpolnjevanjem obrazcev redkih vrst.

Popis težavnih vrst je skupno ime za metode popisa vrst, ki jih zgoraj opisani metodi slabo zajemata. Razlog za to je bodisi v njihovem načinu življenja (npr. nočne vrste, kolonijske vrste...), v navezanosti na določen življenjski prostor (npr. vrste trstičšč, skalnih sten) ali v njihovi redkosti. Za to metodo smo opravili dva nočna popisa in en popis kolonijskih vrst. 27.6 smo opravili nočni popis pegastih sov *Tyto alba* po metodi izzivanja. Pripeljali smo se na primerno točko, nekaj minut poslušali, če se kakšna sova spontano oglašča, nato 5 minut izzivali s pomočjo kasetnika in nazadnje poslušali za odziv. Opravili smo 5 izzivanj in ugotovili, da pegasta sova v tem območju ne živi. Enako metodo smo uporabili tudi 30.6 za popis velikega skovika *Otus scops*. Žal tudi tokrat odziva ni bilo. Skupini sem obrazložil, da je tudi to pomemben podatek, ki prispeva k poznavanju celotne razširjenosti velikega skovika v Sloveniji. 28.6 smo se odpravili pogledat kolonijo sivih čapelj *Ardea cinerea* pri Kobaridu, da se je skupina seznanila z popisom kolonijskih vrst.

Ves čas med popisi smo izkoristili za intenzivno vajo prepoznavanja vrst ptic po oglašanju. 29.6. smo se odpravili v gozd in trenirali petje predvsem najbolj pogostih vrst ptic v tem kraju. Spoznali smo, da je možno ptičje petje trenirati tudi doma z pomočjo cd-predvajalnika. Poznavanje oglašanja je bistvenega pomena za popis številčnosti in tudi težavnih vrst zato smo temu segmentu posvetili veliko pozornosti.

REZULTATI DELA: Imeli smo namen narediti tudi dve tetradi v alpskem svetu, da bi lahko primerjali vrstno sestavo ptic alpskega in predalpskega sveta. Žal nam vreme tega ni dopustilo. Udeleženci skupine so se spoznali z vsemi podrobnostmi izdelave novega atlasa gnezdik Slovenije in s tem je bil namen dosežen. Obenem so udeleženci nadgradili svoje znanje o pticah in njihovem življenjskem okolju. Pestra sestava mentorjev in številne dodatne dejavnosti in izleti so dodatno oplemenitili tabor. Kljub poudarku na pticah so udeleženci spoznavali naravo kot celoto in to je po mojem mnenju pomemben segment osebne rasti posameznika.

Vrsta	Tetrada F	Tetrada O	Tetrada R	Tetrada V	Skupaj število
KRAGULJ <i>Accipiter gentilis</i>	1	/	/	/	1
KANJA <i>Buteo buteo</i>	/	1	/	1	1
GRIVAR <i>Columba palumbus</i>	1	1	/	/	2
KUKAVICA <i>Cuculus canorus</i>	2	1	1	/	4
HUDOURNIK <i>Apus apus</i>	/	7	/	/	7
ZELENA ŽOLNA <i>Picus viridis</i>	/	2	/	1	3
VELIKI DETEL <i>Dendrocopos major</i>	/	3	/	3	6
MALI DETEL <i>Dendrocopos minor</i>	/	1	/	7	8
KMEČKA LASTOVKA <i>Hirundo rustica</i>	3	4	/	6	13
MESTNA LASTOVKA	4	4	/	9	17

<i>Delichon urbica</i>					
DREVESNA CIPA <i>Anthus trivialis</i>	/	1	/	1	2
BELA PASTIRICA <i>Motacilla alba</i>	/	2	/	5	7
STRŽEK <i>Troglodytes troglodytes</i>	2	1	3	/	6
TAŠČICA <i>Erithacus rubecula</i>	5	3	15	/	23
ŠMARNICA <i>Phoenicurus ochruros</i>	/	2	/	4	6
POGORELČEK <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	/	1	/	2	3
KOS <i>Turdus merula</i>	4	13	1	16	33
CIKOVT <i>Turdus philomelos</i>	/	2	1	2	4
CARAR <i>Turdus viscivorus</i>	/	/	/	2	2
ČRNOGLAVKA <i>Sylvia atricapilla</i>	9	19	4	17	49
VRBJI KOVAČEK <i>Phylloscopus collybita</i>	3	/	3	/	6
SIVI MUHAR <i>Muscicapa striata</i>	/	3	/	2	5
RUMEN. KRALJIČEK <i>Regulus regulus</i>	1	/	/	/	1
DOLGOREPKA <i>Aegithalos caudatus</i>	/	1	/	/	1
MOČVIRSKA SINICA <i>Parus lugubris</i>	/	/	2	/	2
GORSKA SINICA <i>Parus montanus</i>	/	/	1	/	1
ČOPASTA SINICA <i>Parus cristatus</i>	1	/	/	/	1
MENIŠČEK <i>Parus ater</i>	1	2	2	2	7
PLAVČEK <i>Parus caeruleus</i>	/	3	/	/	3
VELIKA SINICA <i>Parus major</i>	1	10	2	7	19
BRGLEZ <i>Sitta europaea</i>	/	3	/	6	9
DOLGOPR. PLEZALČEK <i>Certhia familiaris</i>	/	/	1	/	1
RJAVI SRAKOPER <i>Lanius collurio</i>	/	2	/	2	4
ŠOJA <i>Garrulus glaudarius</i>	2	5	2	3	12

KREKOVŤ <i>Nucifraga caryocatactes</i>	/	/	1	/	1
SRAKA <i>Pica pica</i>	/	1	/	/	1
SIVA VRANA <i>Corvus corone cornix</i>	/	4	/	/	4
KROKAR <i>Corvus corax</i>	/	2	/	1	3
DOMAČI VRABEC <i>Passer domesticus</i>	/	6	/	4	10
ŠČINKAVEC <i>Fringilla coelebs</i>	12	19	20	14	65
ZELENEC <i>Carduelis chloris</i>	/	1	/	4	5
LIŠČEK <i>Carduelis carduelis</i>	1	3	/	2	6
KALIN <i>Pyrrhula pyrrhula</i>	1	/	2	/	3
DLESK <i>Coccothraustes coccothraustes</i>	/	1	/	1	2
RUMENI STRNAD <i>Emberiza citrinella</i>	/	2	/	3	5
SKALNI STRNAD <i>Emberiza cia</i>	2	2	1	1	5
PLOTNI STRNAD <i>Emberiza cirulus</i>	/	/	/	2	2